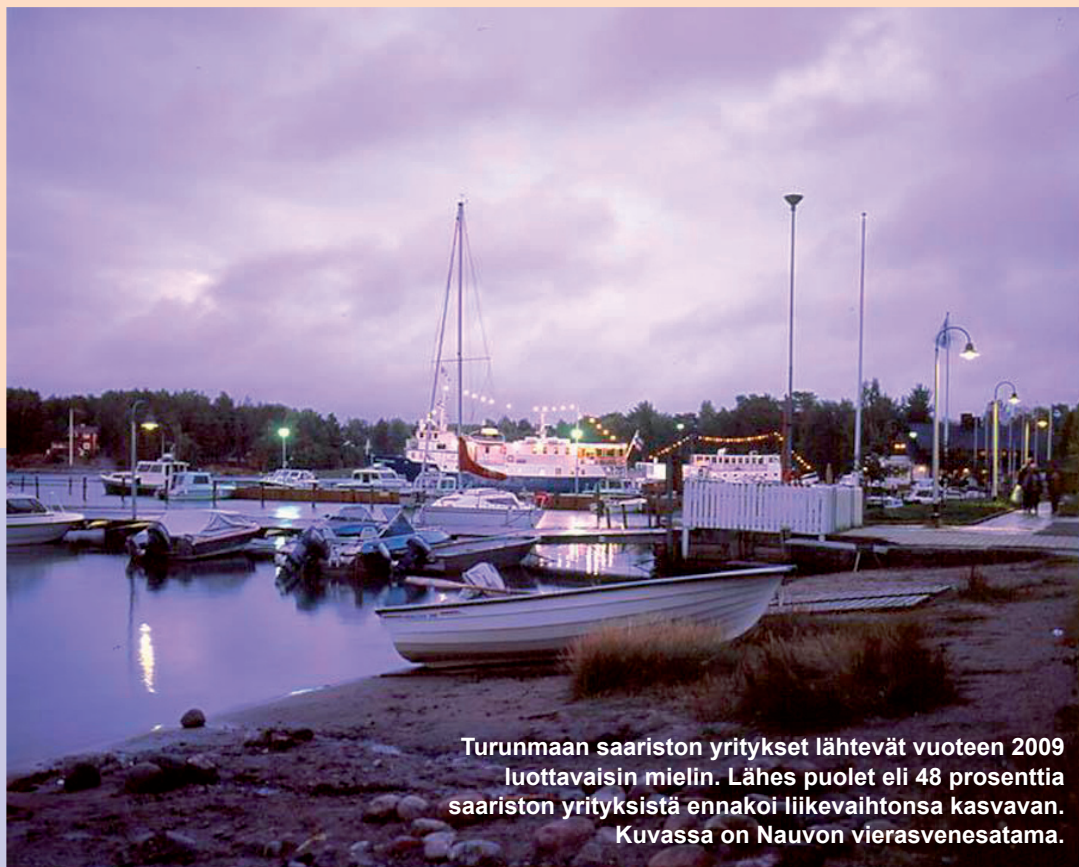

Turunmaan saariston yritykset lähtevät vuoteen 2009
luottavaisin mielin. Lähes puolet eli 48 prosenttia
saariston yrityksistä ennakoii liikevaihtonsa kasvavan.
Kuvassa on Nauvon vierasvenesatama.

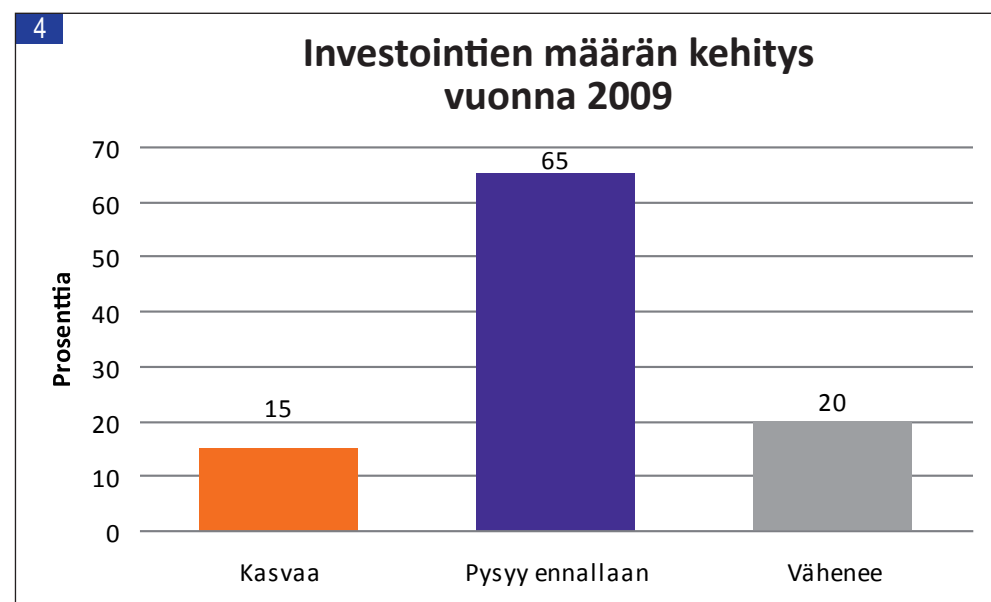
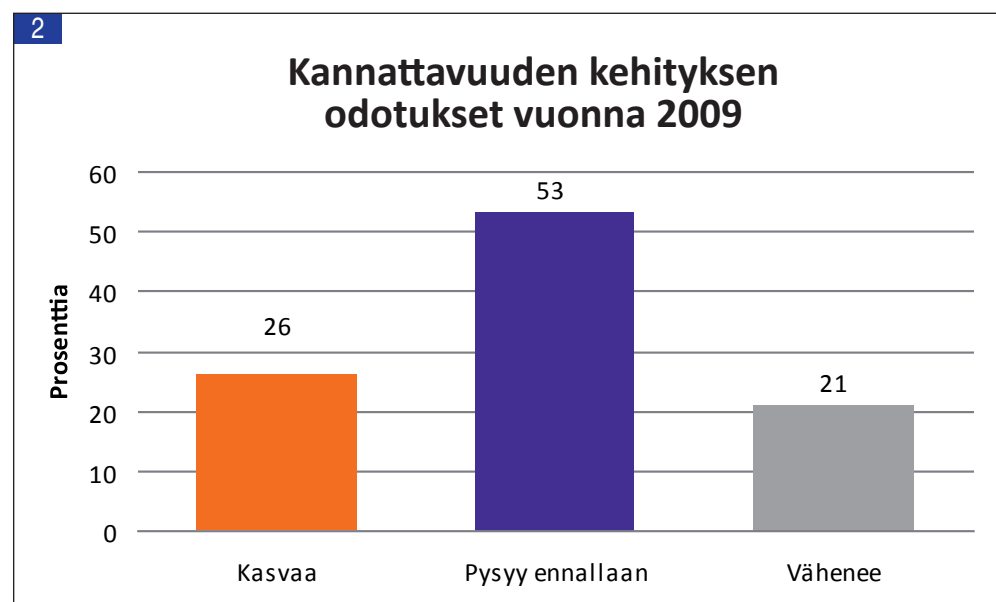
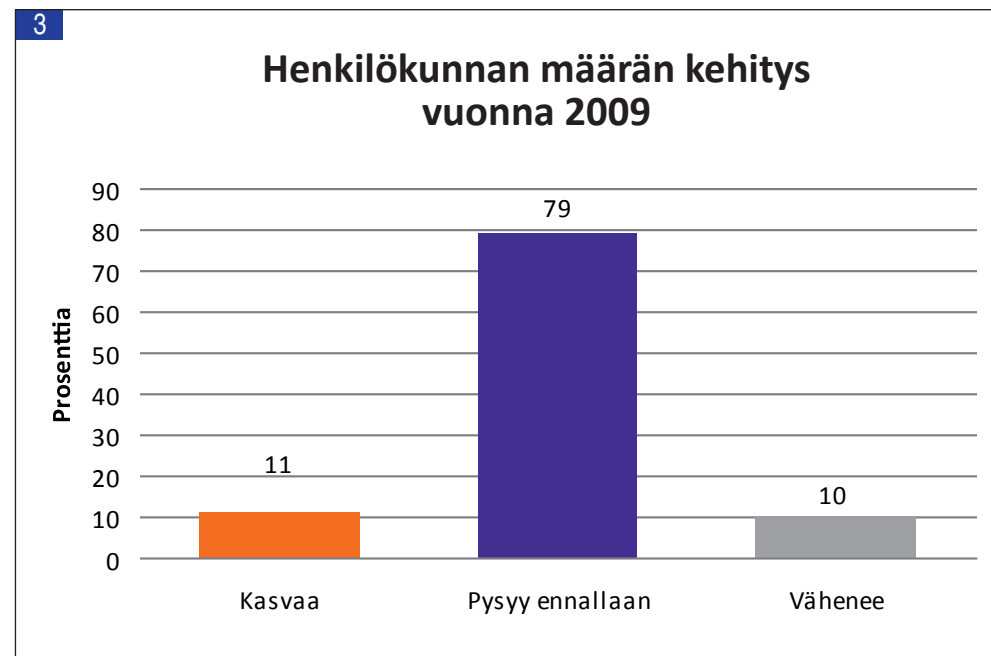
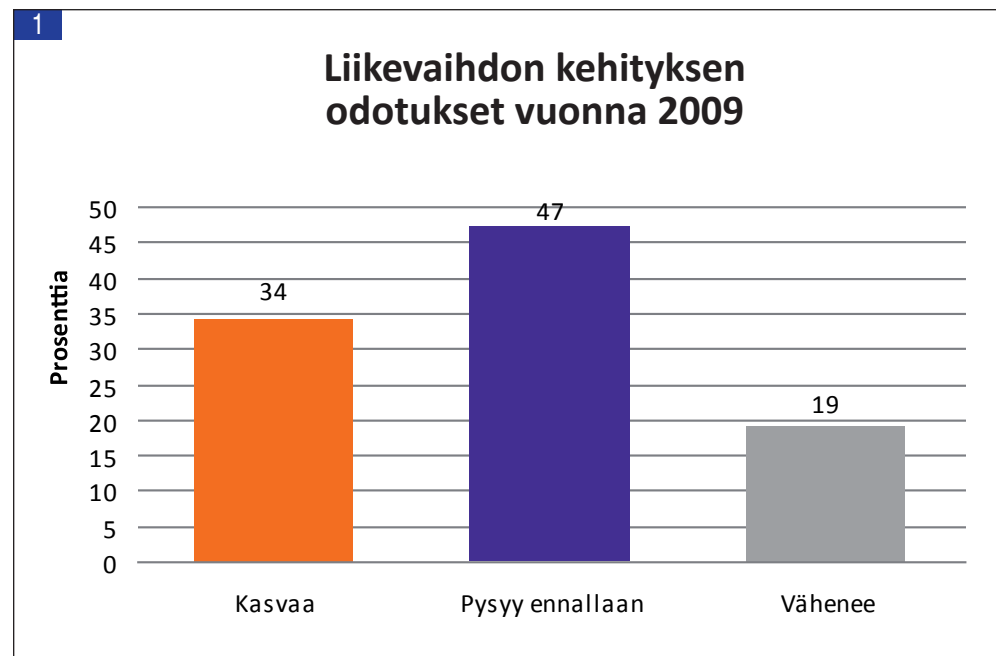
VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTA ENNUSTE VUODELLE 2009

Varsinais-Suomen Osuuspankit

Varsinais-Suomen Yrittäjät

I. JOHDANTO

I.1. Varsinais-Suomen yrityksistä kolmannes uskoo yhä kasvuun ja viidennes pelkää liikevaihdon tippumista

Varsinais-Suomen pienten ja keskisuurten yritysten odotukset talouskehityksestä ovat muuttuneet selvästi heikommaksi vuoden takaisesta tilanteesta. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen keräämät tiedot 1260 yrittäjältä kertovat, että alaspäin tullaan kolmen viime vuoden huippuluvuista. Suurin osa eli lähes puolet yrityksistä uskoo liikevaihdon pysyvän ennallaan tänä vuonna. Liikevaihdon kasvuun uskovia on 34 prosenttia ja liikevaihdon laskua pelkääviä 19 prosenttia vastaajista.

Yritysten talousodotukset ovat nyt varovaisen maltillisia 2000-luvun huippuvuosiin verrattuna. Silti kolmannes uskoo vielä kasvuun ja uusia yrityssektorin työpaikkojakin on luvassa tälle vuodelle maakuntaan kaikkiaan noin 1000 - 2000 kappaletta.

Vuoden takaisista huippuodotuksista on tiputtu noin kolmanneksella niin liikevaihdon, kannattavuuden kuin myös investointien suhteen. Jyrkin pudotus Varsinais-Suomen yritysten kasvuodotuksissa on työpaikkojen suhteen, jossa henkilökunnan kasvattajien määrä on vuodessa vähentynyt lähes puolella.

Maakuntaennuste paljastaa sen, että yritykset ovat yhä selvemmin jakautumassa kahteen erilaiseen luokkaan. Toisella puolella ovat yritykset, jotka kasvavat hiljentyvistä markkinoista huolimatta ja sitten ovat ne, joissa toiminta supistuu. Noin joka kymmenes yritys aikoo lisätä työntekijöidensä määrää tänä vuonna. Lähes saman verran Varsinais-Suomessa on yrityksiä, joissa henkilökuntaa joudutaan vähentämään.

Kannattavuuden kasvun osalta yritykset ovat huomattavasti maltillisempia kuin pari kolme vuotta sitten. Nyt 26 prosenttia vastaajista uskoo yrityksen kannattavuuden paranevan. Noin viidennes (21 prosenttia) maakunnan yrityksistä pelkää sen sijaan tulostulonsa yskivän.

Kansainvälinen rahoitusmarkkinakriisi ja sen seuraukset näkyvät kyselyn tuloksissa voimakkaasti yritysten investointisuunnitelmissa. Tasan viidennes maakunnan yrityksistä aikoo tänä vuonna leikata investointibudjettiaan. Investointien kasvattajia oli vain 15 prosenttia vas-

taajista. Kasvuluku on koko Maakuntaennusteen historian alhaisin.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen kyselyn tuloksia verrattiin viiden eri seutukunnan välillä. Vertailun mukaan positiivisimmat odotukset ovat Turunmaan saaristossa. Kaikilla neljällä mittarilla (liikevaihto, kannattavuus, henkilökunta ja investoinnit) mitattuna saariston yritykset ottivat kasvuodotuksissa maakunnan ykköspaikan. Lähes puolet eli 48 prosenttia Turunmaan yrityksistä ennakoivat liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna. Saaristossa on luvassa myös uusia työpaikkoja, sillä lähes joka viides alueen yrittäjä aikoo palkata lisää henkilökuntaa.

Kyselyn ylivertaisesti suurin seutukunta, Turun seutu, jatkaa kasvuaan maltillisissa odotuksissa. Varsinkin työpaikkojen osalta Turun seudulla on luvassa kasvua enemmän kuin maakunnassa keskimäärin. Turun seudulta saatiin kaikkiaan 715 vastausta, joista 13 prosenttia ilmoitti palkkaavansa tänä vuonna uutta henkilökuntaa.

Seutukuntavertailussa heikoimmat odotukset ovat Loimaan seudulla, jossa neljännes vastaajista pelkää liikevaihdon laskevan sekä investointimäärien vähenevän. Myös Vakka-Suomesta ja Salon seudulta saatiin tuloksia, jotka menevät muun maakunnan arvioiden alapuolelle.

Toimialojen välisessä vertailussa ykköspaikalle nousee palveluala, joka on selkeästi elinvoimaisin toimiala Varsinais-Suomessa vuonna 2009. Palvelualan yrityksistä jopa 42 prosenttia uskoo, että heidän liikevaihtonsa kasvaa tänä vuonna. Lähes kolmannes uskoo kannattavuuden paranemiseen ja 13 prosenttia palvelualan yrityksistä aikoo myös palkata lisää työtäkeä. Toimialan vastauksilla on kyselyssä painoarvoa, koska palveluala on ennusteen suurin ryhmä 590 vastauksella.

Finanssikriisin jälkivaikutukset ja maailmantalouden heikentyminen näkyvät selkeimmin teollisuusyritysten odotuksissa. Lähes kolmannes eli 31 prosenttia teollisuusalan yrityksistä ennakoivat liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna. Henkilökunnan vähentäjiä teollisuudessa on 23 prosenttia ja investointien leikkaajia 35 prosenttia vastaajista.

Kyselyn perusteella teollisuusyritysten tilanne on hyvin kaksijakoinen. Osalla menee vielä melko hyvin, kun samaan aikaan neljännes alan yrityksistä joutuu jo miettimään henkilökunnan lomautuksia tai irtisanomisia. Toimialakohtaisessa vertailussa teollisuus tarjoaa toiseksi eniten uusia työpaikkoja palvelualojen jälkeen.

Tällä kertaa yrityksiltä tiedusteltiin kansainvälisen ra-

hoitusmarkkinakriisin vaikutusta yritysten rahoitukseen. Vastaajista 11 prosenttia ilmoitti, että kriisin seurauksena rahoituksen hankinta on vaikeutunut joko paljon tai ainakin vähän. 23 prosenttia yrityksistä ilmoitti, että ulkopuolisen rahoituksen hinta on kallistunut kriisin seurauksena.

I.2. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen taustaa

Vuodesta 1993 lähtien Varsinais-Suomen Yrittäjät ry on kartoittanut jäsenkuntansa arvioita seuraavan vuoden suhdanneodotuksista. Syksyllä 1999 yrittäjien yhteistyökumppanina aloittivat varsinaissuomalaiset osuuspankit. Maakunnan merkittävimmän yrittäjäpankin osallistumisen myötä kyselyä kehitettiin ja monipuolistettiin. Osuuspankit ovat tuoneet Maakuntaennusteen laatimiseen mm. rahoituskysymysten asiantuntemusta. Tämänkertainen ennuste on jo kymmenes osuuspankkien ja yrittäjäjärjestön yhteistyönä syntynyt raportti.

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laaditaan vuosittain loka-joulukuussa niin, että tulokset voidaan esitellä mahdollisimman tuoreena heti tammikuun alussa. Kyselylomake sisältää vuosittain toistuvien vakiokysymysten lisäksi vaihtuvia, yrittäjille ajankohtaisia joko valtakunnallisesti tai paikallisesti mielenkiintoisia aiheita.

Vuoden 2003 ennusteeseen liitettiin mukaan yritysten arviot omasta sijaintikunnasta. Tällä kertaa yrittäjien kunnanäkemyksiä kysyttiin jo seitsemännen kerran. Rahoit-

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTA ENNUSTE

Yhteistyössä
Varsinais-Suomen Yrittäjät ry ja
Varsinais-Suomen osuuspankit

Toimitus: Eurofacts Oy
Kannen valokuva: Turunmaan Seutu ry

tusosassa tiedusteltiin yrityksen ensisijaisesti käyttämää vahinkovakuutusyhtiötä nyt toisena vuotena peräkkäin.

Tämän vuoden vaihtuvat kysymykset käsittelivät mm. energian hinnan vaikutusta yritysten toimintaan sekä kansainvälisen finanssikriisin vaikutusta yritysten rahoitukseen. Näiden ohella yrittäjiltä tiedusteltiin sitä, mitä he odottavat uusilta kuntien valtuutetuilta ensi vaalikaudella 2009 – 2012. Nämä tulokset julkaistaan erikseen 22.1.2009 Osuuspankkien ja Yrittäjien medialounaalla.

Toista kertaa Maakuntaennusteen historiassa Turunmaan saaristossa sijaitseviin yrittäjäjärjestön jäsenyrityksiin postitettiin sekä suomen- että ruotsinkielinen kyselykaavake. Kaksikielisiä postituksia lähti jakoon yhteensä 380 kappaletta. Ruotsinkielisiä vastauksia saatiin kaikkiaan 52 kappaletta. Määrä on kaikista vastaajista 4,1 prosenttia.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen toteuttamissuunnitelman on laatinut Turun Kauppakorkeakoulun PK-Instituutti. Käytännön tutkimustyöstä, suunnittelusta, ennusteen toimittamisesta ja viestinnästä vastaa turkulainen Eurofacts Oy.

1.3. Tutkimuksen pohjana 1260 vastausta

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laadittiin osuuspankkien ja yrittäjien yhteistyönä nyt kymmenennen kerran. Viime lokakuussa 7550 alueemme yrittäjää sai kyselylomakkeen postissa. Heistä noin 16,7 prosenttia eli 1260 henkeä vastasi kyselyyn.

Yrittäjien aktiivinen osallistuminen tutkimukseen tekee kyselyn tulokset erittäin luotettaviksi. 1260 vastauksen pohjalta laadittu Varsinais-Suomen Maakuntaennuste on maamme kattavin ja luotettavin alueellinen suhdannebarometri.

Maakuntaennustetta varten vastaajayritykset on jaettu EU:n määrittelemään viiteen eri kokoluokkaan. Näitä ovat yksinyrittäjät, erittäin pienet yritykset (2–9 työntekijää), pienet yritykset (10–49 työntekijää), keskikokoiset yritykset (50–249 työntekijää) ja suuret yritykset (yli 250 työntekijää). Luokittelun mukaisia suuria yrityksiä vastanneiden joukossa oli vain yksi. Varsinais-Suomen yrityksistä 99,8 prosenttia on pk-yrityksiä. Tämä vastaa koko maan keskiarvoa.

Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin valitsemaan yrityksen päätoimiala 13 vaihtoehdon joukosta. Analyysijä varten yhdistettiin kuljetus ja tietoliikenne yhdeksi muuttujaksi. Lisäksi luotiin toimiala ”palvelut”, johon sisällytettiin

majoitus- ja ravitsemustoiminta, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistö-, puhtaus- ja vuokrauspalvelut, tekninen palvelu ja palvelut liike-elämälle, terveys- ja sosiaalipalvelut, muut palvelut sekä koulutus ja tutkimus.

Maakuntaennusteen laadintaan osallistuneiden yritysten profiili:

Sijainti:

Turun seutu	58 %
Salon seutu	14 %
Vakka-Suomi	14 %
Loimaan seutu	9 %
Turunmaan saaristo	5 %

Toimiala:

Palvelut	47 %
Kauppa	16 %
Teollisuus	12 %
Rakentaminen	14 %
Kuljetus ja tietoliikenne	9 %
Maa-, kala- ja riistatalous	2 %

Työntekijämäärä:

Erittäin pienet yritykset (2–9)	52 %
Yksinyrittäjät	30 %
Pienet yritykset (10–49)	16 %
Keskikokoiset yritykset (50 - 249)	2 %

Vastaajien taustaprofiileissa on sijaintikunnan osalta tapahtunut vain vähäisiä muutoksia. Eniten uusia vastaajia on tänä vuonna saatu Vakka-Suomesta, jossa vastaajien osuus kokonaisuudesta on kasvanut kolmella prosenttiosuudella.

Myös toimialojen suhteen vastaajien jako noudattaa edellisvuoden linjaa. Palvelujen osuus on selvästi suurin. Teollisuuden osuus on vähentynyt kahdella prosenttiosuudella edellisvuodesta.

Työntekijämäärässä suurin ryhmä on 2 – 9 henkeä työllistävät. Yksinyrittäjien suhteellinen määrä vastaajista on kasvanut vuoden takaisesta reippaasti eli 25 prosentista 30 prosenttiin. Noin 82 prosenttia vastaajista pyörittää alle 10 hengen yritystä.

Tyypillisin kyselyyn vastannut yritys oli, kuten aiempinakin vuosina, 2–9 henkeä työllistävä, Turun seudulla toimiva palvelualan yritys.

Kyselyn palautuslomakkeita saatiin eniten Turusta (364 kpl), Salosta (142 kpl), Kaarinasta (82 kpl), Raisiosta (64 kpl), Uudestakaupungista (60 kpl), Naantalista (52 kpl), Liedosta (51 kpl) ja Loimaalta (46 kpl).

Kuntaliitoksista johtuen varsinkin Salon ja Kaarinan vastaajien määrät ovat nousseet huomattavasti viime vuodesta. Vastausten kokonaismäärästä pelkästään Turun kaupungissa toimivien yritysten osuus oli noin 29 prosenttia. Uuden Suur-Salon osuus kokonaismäärästä oli noin 11 prosenttia.

2.1. Yritykset pelkäävät kannattavuuden laskua ja investointeja leikataan

Varsinais-Suomen yrittäjien odotukset vuodesta 2009 ovat selvästi heikentyneet vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Liikevaihdon kasvun osalta palataan 90-luvun alun lamavuosien ja 2000 vuoden väliselle keskitasolle. Maakunnan yrittäjistä 34 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Viimeksi näin epävarmalla kasvutasolla oltiin vuonna 1997. Vastaajista 19 prosenttia pelkää liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna. Yhtä alhaisia lukemia ennakoitiin viimeksi vuonna 1995. Lähes puolet eli 47 prosenttia vastaajista arvioi, että liikevaihto pysyy samalla tasolla kuin viime vuonna.

Heikentyneet näkymät heijastuvat myös yritysten tuloksen tekoon. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä 26 prosenttia ilmoittaa kannattavuuden kasvavan tänä vuonna. Vuosi sitten kasvua povaavien osuus oli 38 prosenttia. Vastaajista joka viides (21 %) pelkää, että yrityksen kannattavuus heikkenee tänä vuonna. Yhtä epävarmoissa tunnelmissa kannattavuuden suhteen oltiin vuonna 1995.

Varjoisista näkymistä huolimatta maakunnan yrityksistä ainakin osa palkkaa uusia työntekijöitä. Vastaajista 11 prosenttia ilmoitti lisäävänsä henkilökunnan määrää vuonna 2009. Suurin osa eli 79 prosenttia pk-yrityksistä ilmoitti, että he pitävät työntekijämääränsä ennallaan. Joka kym-

menes vastaaja arvioi, että henkilökunnan määrä vähenee tänä vuonna. Viimeksi vuonna 1997 maakunnassa oli yhtä paljon työntekijöitä vähentäviä yrityksiä.

Maakunnan yritysten investointiaikeet ovat finanssikriisin seurauksena muuttuneet varsin merkittävästi. Vastaajista 15 prosenttia ilmoitti, että he kasvattavat investointejaan. Vuosi sitten vastaava luku oli 23 prosenttia vastaajista. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen historiassa ei koskaan aikaisemmin ole investointien kasvattajien osuus ollut yhtä alhainen.

Joka viides yritys vastaaja ilmoitti, että investointien määrä vähenee vuonna 2009. Samalla tasolla oltiin viimeksi vuonna 1998. Maakunnan pk-yrityksistä selvä enemmistö eli 65 prosenttia uskoo, että investointitaso pysyy edellisvuoden tasolla.

2.2. Turunmaan saaristossa parhaat kasvluvut ja Turun seudulla kohtalaiset näkymät

Seutukunnittain tarkasteltuna kovimmat kasvuodotukset ovat Turunmaan saaristossa. Viidestä seutukunnasta alhaisimmat odotukset ovat puolestaan Loimaan seudulla ja Salon seudulla. Varsinais-Suomen sisällä on seutukunnittain erittäin suuria, jopa 16 prosenttiyksikön eroja seutujen kasvuodotuksissa. Esimerkiksi liikevaihdon kehityksessä lähes puolet Turunmaan yrityksistä näyttää kasvulukuja, mutta Salon seudulla vain alle kolmasosa odottaa liikevaihdon kasvua.

Turunmaan yrittäjistä 48 prosenttia ennakoii liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna. Yli kolmannes eli 34 prosenttia saariston yrittäjistä uskoo myös, että yrityksen kannattavuus paranee. Valoisat odotukset heijastuvat myös työllisyyteen, sillä alueen yrityksistä jopa 19 prosenttia aikoo lisätä henkilökuntaansa. Myös investointien osalta Turunmaa on seutukunnista ykkönen Varsinais-Suomessa.

Turunmaalta vastauksia saatiin kaikkiaan 67 kappaletta. Näistä suurin osa oli kaupan, matkailun tai muiden palvelualojen yrityksiä. Viime vuoden Maakuntaennusteessa saaristo oli investointien kasvuluvuissa selvä ykkönen. Ehkä nämä tekijät yhdessä, matkailupalvelut ja riittävä panostus toiminnan kehittämiseen, nyt tuottavat positiivisia kasvuodotuksia saariston yrittäjille.

Seutukuntatarkastelun toiseksi parhaat lukemat löy-

tyvät Turun seudulta. Maakunnan veturikaupungin ympärillä yritysten kasvuodotukset noudattavat melko lailla koko maakunnan keskiarvoja. Uuden henkilökunnan palkkaamisen suhteen Turun seudulla ollaan kuitenkin aktiivisempia kuin muualla maakunnassa keskimäärin. Noin 13 prosenttia Turun ja sen naapurikuntien yrityksistä aikoo tänä vuonna tarjota uusia työmahdollisuuksia. Kyselyssä Turun seudun ja Turunmaan työllisyysnäkömät ovat huomattavasti toiveikkaammat kuin esimerkiksi Vakka-Suomessa tai Loimaan seudulla.

Taantuman varjot lankeavat seutukunnista voimallisimmin Loimaan seudulle. Joka neljäs saviseudun yritys veikkaa liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna. 11 prosenttia alueen yrityksistä ilmoittaa, että henkilökunnan määrää joudutaan todennäköisesti vähentämään. Myös investoinnit ovat vähissä Loimaan seudulla, jossa neljännes yrittäjistä aikoo vähentää panostuksia rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin.

Loimaan seudun ohella maakunnan keskiarvojen alapuolelle jääviä kasvulukuja ilmoitetaan myös Salon seudulta ja Vakka-Suomesta. Näissä kahdessa seutukunnissa lähes neljännes vastaajista pelkää yrityksen kannattavuuden heikkenemistä. Työllisyyden osalta haastavin tilanne on Vakka-Suomessa, jossa vain 7 prosenttia vastaajista aikoo palkata lisää työntekijöitä ja vähentäjien osuus on selvästi suurempi eli 11 prosenttia.

2.3. Turku ja Lieto jarruttavan talousalueen moottoreina

Turun ja sen suurimpien naapurikuntien kuntakohtaiset tulokset purettiin nyt erikseen kolmannen kerran. Turun rinnalla talousalueen sisäisessä tarkastelussa ovat mukana Kaarinan, Liedon, Naantalien ja Raision yrittäjien vastaukset.

Ennusteen mukaan kasvuodotukset ovat pudonneet lähes puolella jokaisessa Turun alueen kunnassa vuoden takaisesta. Vertailussa hiipuvan kehityksen parhaat odotukset ovat Turussa ja Liedossa.

Liikevaihdon kasvuodotuksissa Turku on selvästi alueen ykkönen. Turun kaupungin alueella toimivista yrityksistä 39 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvuun tänä vuonna. Luku on reippaasti yli maakunnan keskiarvon (34 %) vaikka pudotusta onkin melkoisesti viime vuoden 60 prosentin osuudesta.

Alueen aktiivisimmat työllistäjät ovat Turku ja Lieto. Molemmissa kunnissa alueen yrittäjistä 14 prosenttia aikoo

lisätä henkilökunnan määrää tänä vuonna. Myös Kaarinassa työllistetään maakunnan keskiarvoa vilkkaammin.

Työpaikkojen osalta heikoimmat tulokset ilmoittaa Naantali, jossa 17 prosenttia yrityksistä aikoo vähentää henkilökuntaansa. Aurinkokaupungissa on myös tosi vähän työpaikkojen lisääjiä (6 %). Myös naapurikaupunki Raision työllistämisluvut ovat alavireiset ja raisiolaisyrityksistä 13 prosenttia aikoo vähentää henkilökuntaansa.

Kannattavuuden osalta parasta tulosta taotaan Raisiossa, jossa lähes kolmannes (32 %) yrittäjistä uskoo kannattavuuden kasvavan tänä vuonna. Tuloksen teon alimmat lukemat saadaan Naantalista, jossa 29 prosenttia veikkaa kannattavuuden heikkenemistä.

Investointien osalta Turun alueen ykkönen on Lieto, jossa joka viides (20 %) yritys aikoo kasvattaa investointibudjettiaan tänä vuonna. Toisaalta Liedossa on myös paljon investointirahojen leikkaajia, sillä 24 prosenttia aikoo vähentää satsauksia rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Myös Kaarinassa lähes neljännes nipistää investointimenoja tänä vuonna. Investointivertailun synkimmät luvut saatiin Naantalista, jossa lähes kolmannes (32 %) vastaajista pihistää kehittämisrahoista.

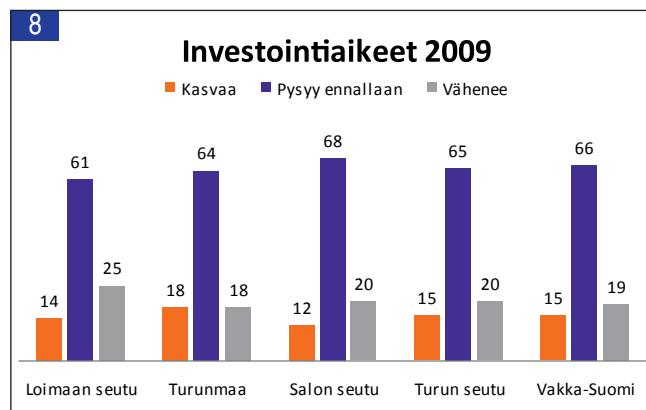
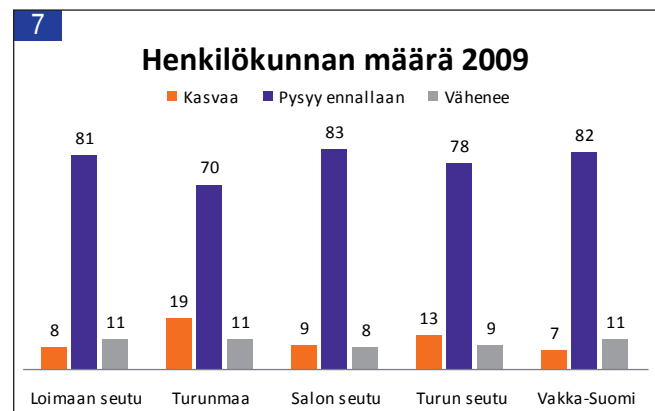
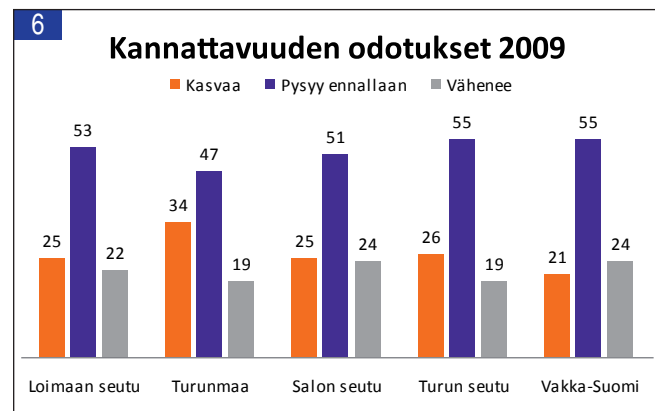
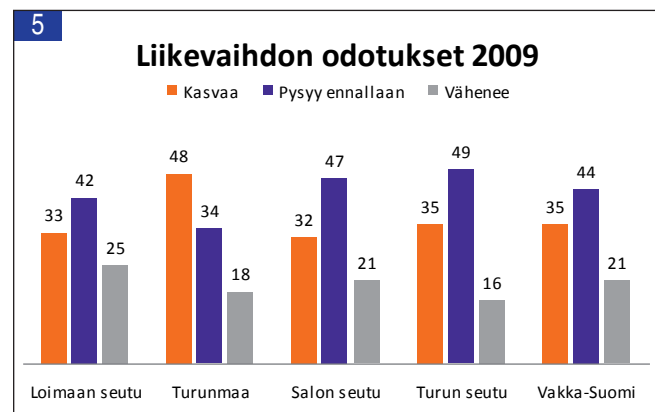
2.4. Someron yrityksillä kasvuodotuksia ja Länsi-Turunmaalla luvassa työpaikkoja

Varsinais-Suomen isommista kunnista, joista saatiin vähintään 30 vastausta, parhaat kasvuodotukset ovat Somerolla. Kolmella mittarilla mitattuna Someron yrittäjien kasvuodotukset ovat koko maakunnan toiveikkaammat tänä vuonna.

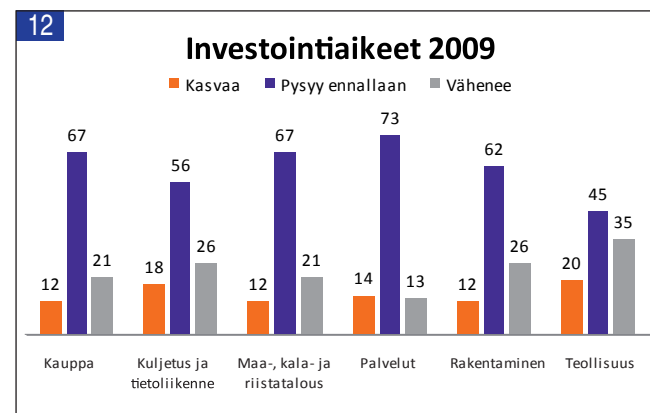
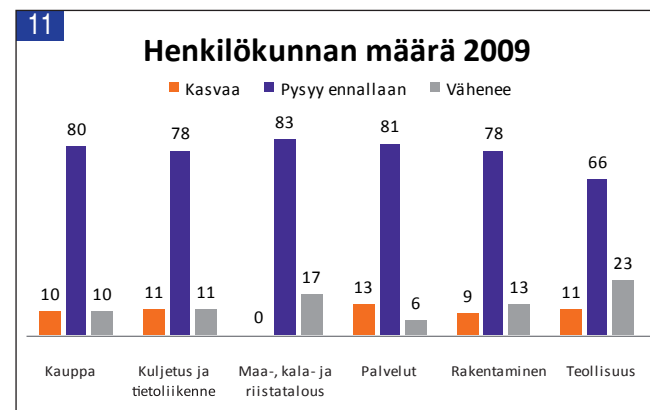
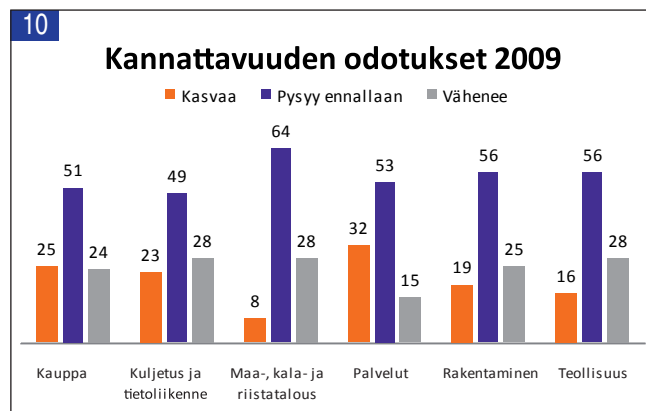
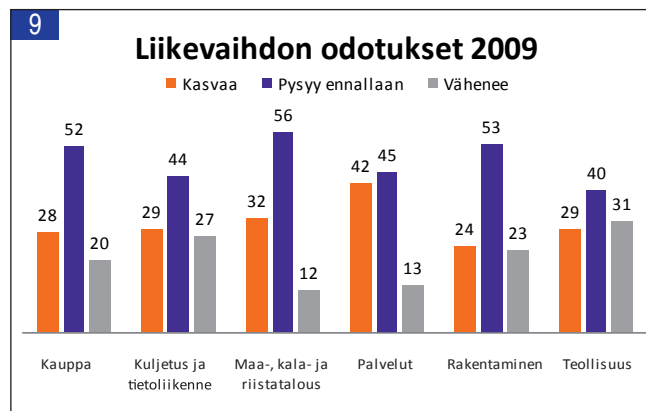
Someron kaupungin yrittäjistä joka toinen (50 %) uskoo liikevaihdon kasvuun ja 39 prosenttia vastaajista laskee myös yrityksen kannattavuuden paranevan. Somerolla on luvassa myös uusia työpaikkoja, sillä paikkakunnan yrittäjistä 16 prosenttia aikoo lisätä henkilökuntaansa. Joka neljäs somerolaisyritys aikoo kasvattaa investointien määrää.

Toinen hyvissä tunnelmissa elävä kaupunki on Länsi-Turunmaa (uusi Parainen), jossa 46 prosenttia yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvuun. Työpaikkojen osalta Länsi-Turunmaan yrittäjät ilmoittavat tutkimuksen parhaat lukemat. Lähes joka neljäs eli 24 prosenttia uuden saaristokaupungin yrityksestä aikoo lisätä henkilökunnan määrää vuonna 2009.

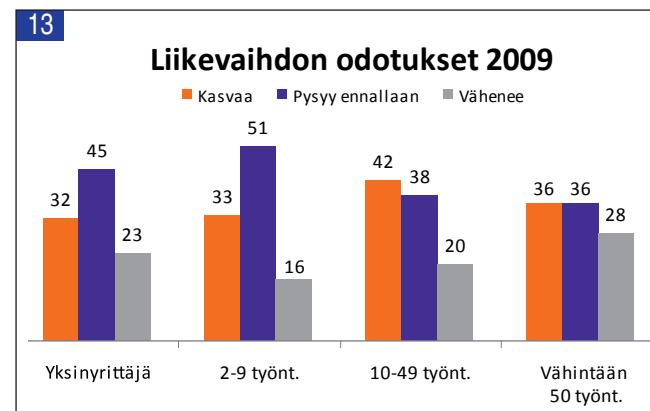
Yritysten odotukset eri seutukunnissa

Yritysten odotukset eri toimialoilla

Yritysten odotukset eri kokoluokissa

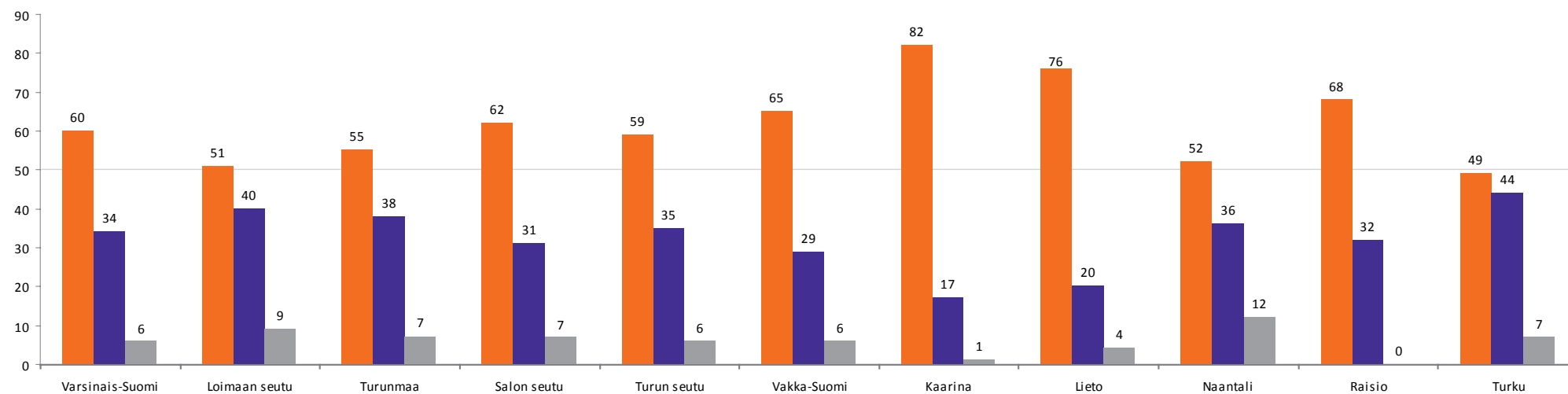

Yritysten arviot sijaintikunnastaan seutukunnittain ja Turun alueella

14

Kunnan yrittäjyysilmapiiri vuonna 2009

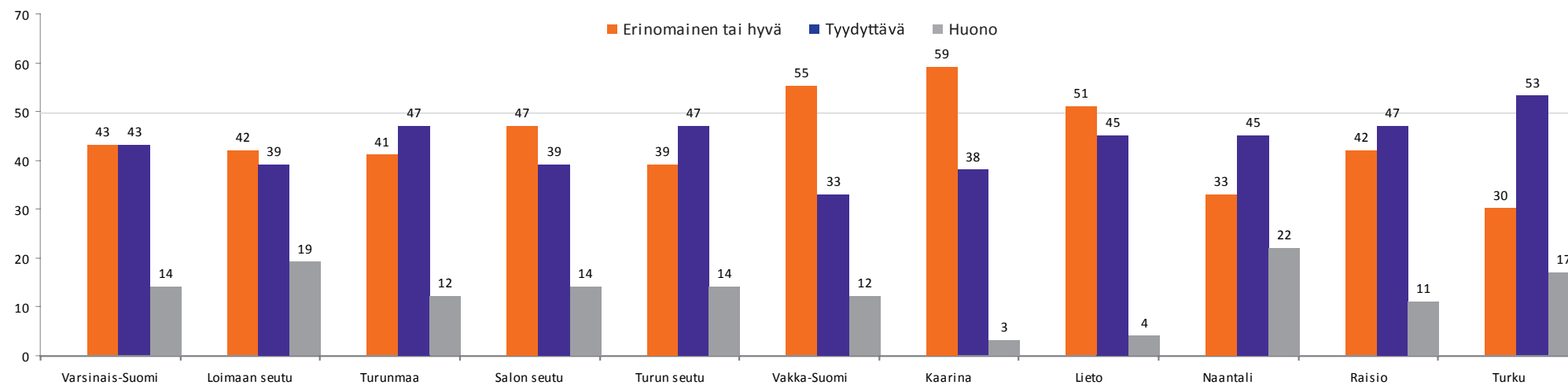
Erinomainen tai hyvä Tyydyttävä Huono

15

Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö vuonna 2009

Erinomainen tai hyvä Tyydyttävä Huono

Liikevaihdon kasvuodotuksissa kolmas positiivisia näkymiä tarjoava kunta on Mynämäki, jossa 44 prosenttia vastaajista ennakoii liikevaihdon kasvavan tänä vuonna.

2.5. Palvelualat pitävät toimialoista kasvua yllä

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen paras toimiala kasvuodotusten suhteen on palveluala. Erilaiset liike-elämän ja kuluttajapuolen palveluyritykset kasvattavat edelleen liikevaihtoaan, tekevät tulosta ja suunnitelmissa on myös tarjota uusia työpaikkoja jonkin verran.

Kyselyn mukaan 42 prosenttia palvelualan yrittäjistä uskoo, että heidän yrityksensä liikevaihto kasvaa vuonna 2009. Kasvuluku on selvästi korkeampi kuin muilla toimialoilla.

Myös kannattavuuden osalta palveluyritykset elävät aivan eri tasolla kuin muut toimialat. Joka kolmas eli 32 prosenttia palvelualan yrityksistä ilmoitti, että heidän kannattavuutensa paranee tänä vuonna. Työllistämisen suhteen palveluala on myös toimialoista ykkönen. Noin 13 prosenttia palvelualojen yrityksistä lupasi kasvattaa henkilökuntansa määrää.

Vähiten toiveikkaat odotukset koskevat teollisuutta. Sekä liikevaihdon, henkilökunnan että investointien osalta teollisuusyrityksissä on odotettavissa kasvun hiipumista. Toisaalta teollisuusyritykset jakautuvat kahteen eri leiriin, sillä taantumisen rinnalla osalla teollisuusyrityksistä menee vielä melko hyvin.

Teollisuusyrityksistä 31 prosenttia ilmoittaa, että liikevaihto vähenee tänä vuonna. Se on toimialatarkastelun suurin miinusluku. Toisaalta liikevaihdon kasvua povaa lähes yhtä suuri joukko eli 29 prosenttia toimialan vastaajista.

Työpaikkojen suhteen teollisuus on toimialoista epävarmin. Lähes neljännes eli 23 prosenttia teollisuuden yrittäjistä arvioi, että heidän on vähennettävä henkilökunnan määrää tänä vuonna.

Teollisuuden alamäki näkyy myös investoinneissa, sillä 35 prosenttia alan yrityksistä aikoo vähentää investointeja viime vuoden tasosta. Toisaalta joka viides (20 %) luottaa vielä siihen, että investointisummat kasvavat. Investointien osalta teollisuus siis jakautuu kahteen hyvin erilaiseen leiriin. Investointien kasvuluku on itse asiassa toimialavertailun korkein. Voidaankin todeta, että jopa hiipuvilla markkinoilla teollisuus on toimiala, joka luonteensa puolesta investoi muita toimialoja enemmän.

Kaupan osalta odotukset ovat maltilliset. Parhaat odotukset kaupassa ovat kannattavuudessa, jossa tasan neljännes kauppayrittäjistä uskoi tuloksen paranevan tänä vuonna.

Teollisuuden tapaan rakentaminen on toimiala, joka on jakautunut odotusten suhteen kahteen ryhmään. Osalla rakennusyrityksiä työmäärät vielä kasvavat ja osalla urakat vähenevät. Noin neljännes rakennusalan yrityksistä odottaa liikevaihdon kasvua ja saman verran laskua.

2.6. Kasvun hiipuminen näkyy yli 50 hengen yrityksissä

Kokoluokittain tarkasteltuna maailmantalouden kasvun hiipuminen iskee voimallisemmin suurempiin, vähintään 50 henkeä työllistäviin yrityksiin. Tämän kokoluokan yritysten näkymät ovat Maakuntaennusteen heikoimmat. Vastaajia tässä keskikokoisten kokoluokassa oli tällä kertaa 25.

Näistä 50 - 249 henkilöllä työllistävistä yrityksistä noin puolet ilmoittaa vähentävän sekä henkilöstöä (48 %) että investointeja (52 %). Liikevaihdon laskua ennakoii 28 prosenttia kokoluokan vastaajista ja kannattavuuden osalta miinusmerkkiä näyttää 40 prosenttia vastaajista.

Näiden isompien yritysten odotukset ovat hyvin kaksijakoiset. Vaikka miinussarake on kyselyn pisin, niin silti esimerkiksi työpaikkojen lisääjänä yli 50 hengen yritykset ovat kyselyn aktiivisimpia. Samaan aikaan kun 48 prosenttia vähentää väkeä, niin 28 prosenttia kokoluokan yrityksistä aikoo pestata lisää työntekijöitä. Kaksijakoisuus näkyy vahvasti myös liikevaihdon kehitysodotuksissa.

Parhaat odotukset ovat 10 - 49 henkilöllä työllistävillä yrityksillä, joista 42 prosenttia arvioi liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Joka viides 10 - 49 henkilöllä työllistävästä yrityksestä aikoo myös kasvattaa investointejaan.

Yksinyrittäjistä 33 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvuun ja seitsemän sadasta yksinyrittäjästä aikoo palkata ensimmäisen työntekijänsä tänä vuonna. Työllistäjien osuus oli samansuuruinen myös viime vuonna.

2.7. Vähintään 1000 uutta työpaikkaa luvassa vuonna 2009

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteesta haettiin nyt neljättä kertaa tarkkaa lukua uusista työpaikoista. Lomakkeessa

kysyttiin: ”Kuinka monta uutta työpaikkaa yrityksenne on luonut vuonna 2008 ja arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa syntyy vuonna 2009?”

Kysymykseen vastanneet yrittäjät olivat perustaneet viime vuonna yhteensä 825 uutta työpaikkaa ja tälle vuodelle arvioidaan syntyvän puolestaan 414 uutta työpaikkaa. Ennakkoarvio 414 uudesta työpaikasta merkitsee käytännössä noin 1000 - 2000 uutta työpaikkaa maakuntaan, kun kyselyn vastaajien osuus suhteutetaan koko Varsinais-Suomen Yrittäjien jäsenkenttään ja maakunnan kaikkien pk-yritysten kokonaismäärään. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna yrityssektorin uusien työpaikkojen määrä vähenee maakunnassa noin puolella.

Vuosi sitten samassa kyselyssä yrittäjät ennakoivat perustavansa 800 uutta työpaikkaa vuoden 2008 aikana. Arvio osui aika oikeaan, koska vuoden lopulla uusia työpaikkoja oli syntynyt kyselyn mukaan 825 kappaletta.

Vuoden 2008 osalta 31 prosenttia vastaajista ilmoitti luoneensa vähintään yhden uuden työpaikan. Työpaikkojen lisääjäyrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 367 kappaletta. Näistä suurin osa (192 yritystä) oli viime vuonna työllistänyt yhden uuden henkilön.

Vuoden 2009 osalta vastaajista noin 15 prosenttia ennakoii palkkaavansa vähintään yhden uuden työntekijän. Tällaisia yrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 184 kappaletta. Näistä 40 yritystä aikoo palkata vähintään kaksi työntekijää. Kyselyn aktiivisin työllistäjä ennakoii antavansa uuden työpaikan 20 henkilölle tänä vuonna.

Uusia työpaikkoja syntyy runsaasti Turun seudulle, jossa pk-yritysten kasvu tarjoaa eniten työmahdollisuuksia varsinkin Turussa, Raisiossa ja Kaarinassa. Toimialoista palvelut on selvästi työllistävin lohko. Työpaikkoja on runsaasti tarjolla myös teollisuudessa. Aika yllättävää on, että myös rakennusalan yritykset ovat alan suhdanteista huolimatta palkkaamassa lisää työntekijöitä.

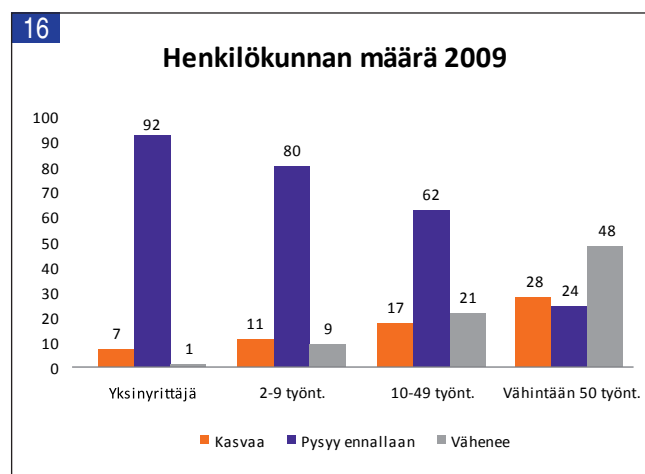
Maakuntaennuste antoi vuodelle 2009 uusien työpaikkojen osalta kaksi erilaista vastausta. Henkilökunnan määrän kasvattajia on kaikkiaan 11 prosenttia ja uusien työpaikkojen luoja 15 prosenttia vastaajista. Vastausten ero johtuu osaltaan siitä, että kaikki kysymyslomakkeen palauttaneet eivät vastanneet työpaikkamäärä -kysymykseen ja siihen vastanneissa oli todennäköisesti enemmän juuri niitä yrityksiä, jotka pystyvät uusia työpaikkoja luomaan.

Uusia työpaikkoja vuosina 2008 ja 2009 Varsinais-Suomen eri seutukunnissa

	2008 toteutuneet	2009 arvio
Varsinais-Suomi	825	414
Turun seutu	514	264
Turku	285	149
Raisio	56	40
Kaarina	51	24
Lieto	43	22
Naantali	21	9
Vakka-Suomi	105	48
Uusikaupunki	46	30
Laitila	21	10
Salon seutu	80	38
Salo	57	30
Loimaan seutu	70	41
Loimaa	41	26
Saaristo	39	22
Länsi-Turunmaa	20	11
(Seutu tuntematon)	17	1)

Uusia työpaikkoja vuosina 2008 ja 2009 eri toimialoilla

	2008 toteutuneet	2009 arvio
Varsinais-Suomi	825	414
Palvelut	322	194
Teollisuus	198	85
Rakentaminen	151	62
Kauppa	77	43
Kuljetus ja tietoliikenne	73	27
Maatalous jne.	4	3

3. RAHOITUSOSA

3.1. 60 prosenttia yrityksistä voi investoida ilman lainarahaa

Maakuntaennusteen rahoitusosassa seurataan vuosittain yritysten suunnitelmia ulkoisen rahoituksen hankkimiseksi. Rahoitusosan ensimmäinen kysymys on ehdollinen: Mikäli yrityksenne investoi, hoidetaanko rahoitus? Tämän jälkeen annettiin neljä eri vaihtoehtoa.

Selvä enemmistö eli 60 prosenttia maakunnan yrityksistä hoitaa investointinsa omalla tulorahoituksella. Osuudessa on kasvua viime vuodesta neljä prosenttiyksikköä.

Investointien toiseksi suosituin rahoitustapa on lainaraha, johon ilmoitti tarttuvansa noin 37 prosenttia vastaajista. Luvussa on laskua viime vuodesta neljä prosenttiyksikköä.

Osakepääomansa korottamiseen turvautuu vain yksi prosentti yrittäjistä. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että Varsinais-Suomen pk-yrityksillä on kassat melko hyvässä kunnossa ja enemmistö rahoittaa investoinnit omasta pussista.

3.2. Pankkilainaan tarttuvien osuus on vähentynyt noin kolmanneksella

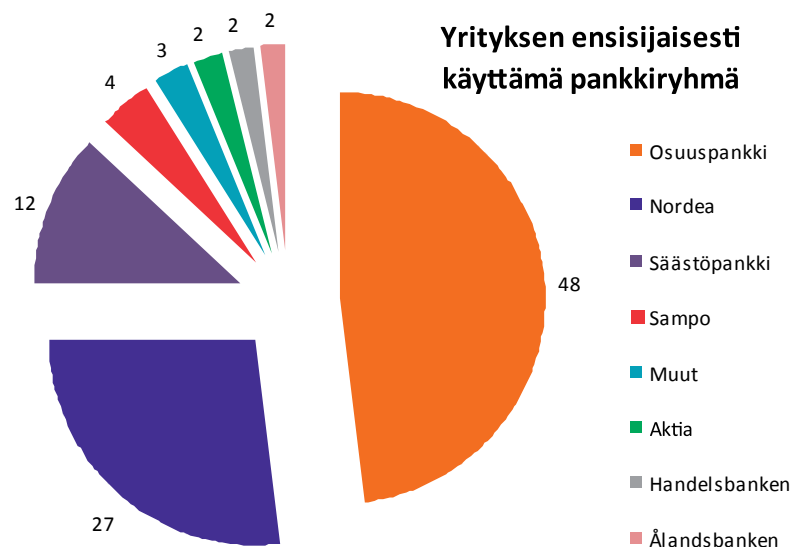
Ulkoisen rahoituksen tarpeen osalta kyselyn tulokset ovat muuttuneet vuoden takaisesta selvästi. 85 prosenttia maakunnan yrityksistä ei aio hankkia ulkoista rahoitusta tämän vuoden aikana. Ilman uutta lainarahaa pärjäävien yritysten osuus on noussut vuodesta 2008 reippaasti eli kahdeksan prosenttiyksikköä.

Vieraan pääoman tarvitsijoita on noin 15 prosenttia vastaajista. Tämä joukko turvautuu pääasiassa pankkien tarjoamiin lainapalveluihin. Varsinais-Suomen yrityksistä 11 prosenttia aikoo vuonna 2009 hankkia pankkiluottoa. Luvussa on merkittävä lasku viime vuodesta. Pankkilainaan tarttuvien osuus on vähentynyt noin kolmanneksella eli kuudella prosenttiyksiköllä.

Muihin luottomahdollisuuksiin aikoo tarttua kaksi prosenttia vastaajista. Seuraavaksi suosituin ulkoisen rahoituksen muoto on Finnveran luotto tai takaus. Näin arvioi yksi prosentti vastaajista. Vain joka sadas yritys aikoo rahoitus-huolissa turvautua ulkopuoliseen pääomasijoittajaan.

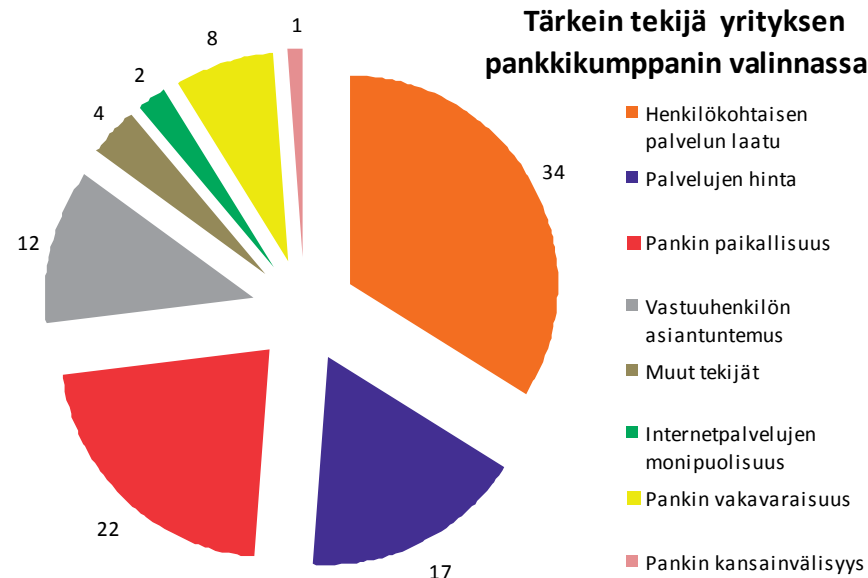
17

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä pankkiryhmä

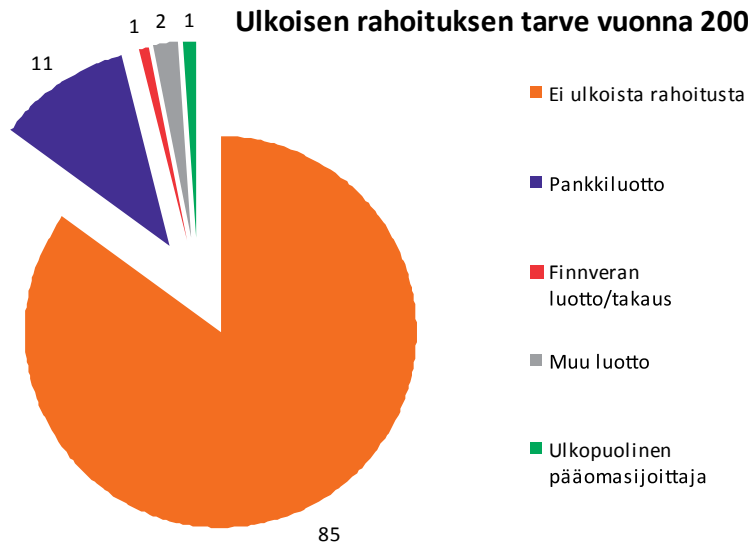
19

Tärkein tekijä yrityksen pankkikumppanin valinnassa?

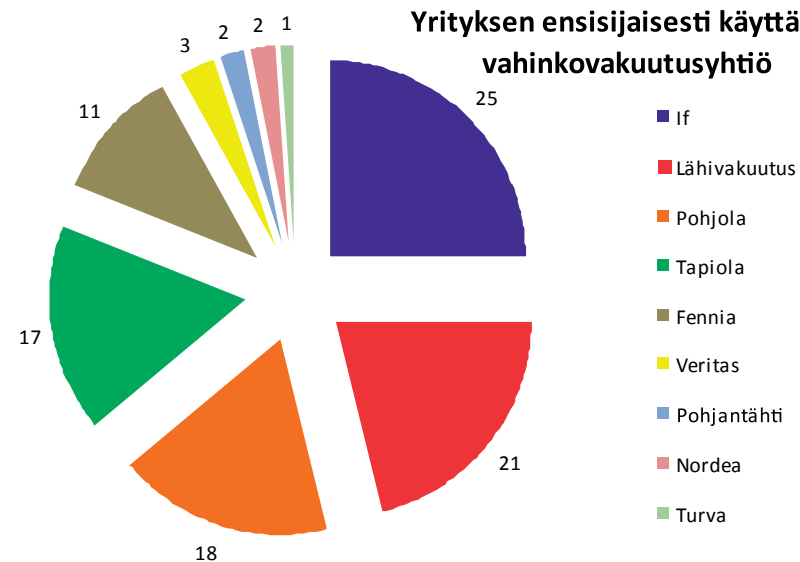
18

Ulkoisen rahoituksen tarve vuonna 2009

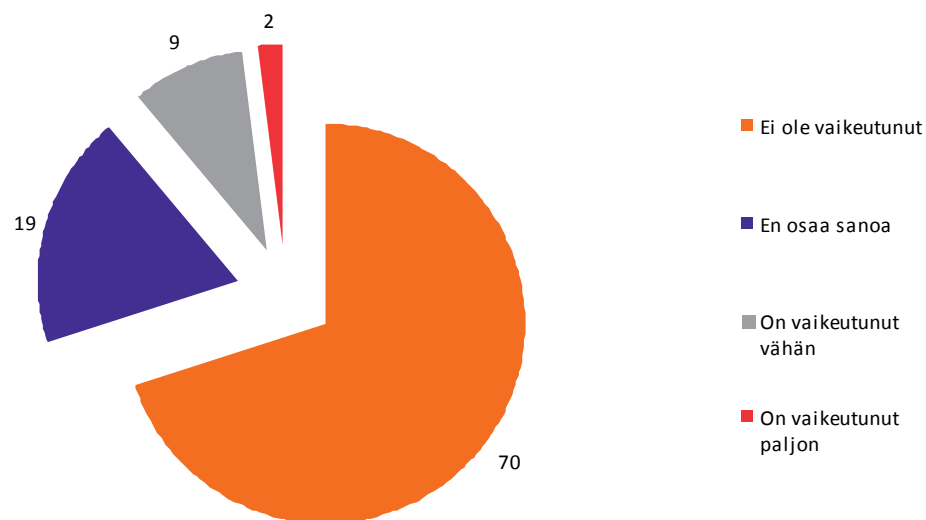
20

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö

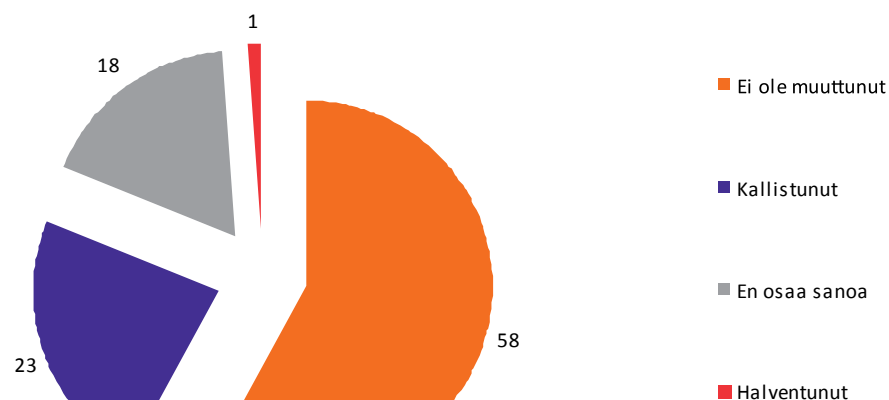
21

Onko yrityksenne rahoituksen saatavuus vaikeutunut rahoitusmarkkinakriisin seurauksena?

22

Onko yrityksen rahoituksen hinta muuttunut rahoituskriisin jälkeen?

3.3. Rahoitusmarkkinakriisi vaikutti rahoituksen saatavuuteen yllättävän vähän

Ylimääräisenä rahoitusalan kysymyksenä tiedusteltiin yrittäjiltä syksyn finanssikriisin vaikutusta yritysmaailmaan. Kysymys kuului: "Mikä on tämän syksyn kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin vaikutus yrityksenne toimintaan ja onko yrityksenne rahoituksen saatavuus vaikeutunut kriisin seurauksena?"

Selvä enemmistö eli 70 prosenttia vastaajista totesi, ettei rahoituksen saatavuus ole vaikeutunut kriisin seurauksena. Joka viides eli 19 prosenttia vastaajista ei osannut ottaa kantaa asiaan.

Maakunnan yrityksistä 2 prosentilla oli rahoituksen saatavuus vaikeutunut paljon ja 9 prosenttia vastaajista arvioi, että rahoituksen saatavuus on vaikeutunut vähän. Tulosten mukaan vain noin joka kymmenellä (11 %) yrityksellä on Varsinais-Suomessa ollut rahoitukseen liittyviä vaikeuksia finanssikriisin seurauksena.

Osion toisessa kohdassa tiedusteltiin: "Onko yrityksen rahoituksen hinta muuttunut rahoituskriisin jälkeen?" Reilu puolet eli 58 prosenttia arvioi, että yrityksen rahoituksen hinta ei ole muuttunut.

Lähes neljännes eli 23 prosenttia maakunnan yrityksistä ilmoitti, että ulkopuolisen rahoituksen hinta oli kallistunut finanssikriisin seurauksena. Vajaa viidennes eli 18 prosenttia vastaajista ei osannut ottaa kantaa kysymykseen. Vastaajista 1 prosentti ilmoitti lainarahan halventuneen kriisin myötä.

Vastausten perusteella voidaan todeta, että Varsinais-Suomen yrittäjien kannalta rahoitusmarkkinakriisillä ei ole ollut aivan niin suurta vaikutusta kuin syksyn mediakohu antoi ymmärtää. Tulosten vakauteen saattoi vaikuttaa kyselyn ajankohta loka-marraskuun vaihteessa, koska silloin kriisin seuraukset eivät vielä olleet kokonaan realisoituneet. Lähes joka viides yrittäjä ei osannut ottaa kantaa asiaa, mikä kertoo siitä, että yrittäjät eivät vielä tuolloin olleet neuvotelleet rahoittajien kanssa uudessa taloustilanteessa. Toisaalta yritysten omissa kassoissa on sen verran varoja, että 60 prosenttia maakunnan yrityksistä pystyy hoitamaan investointinsa omalla tulorahoituksella.

3.4. Osuuspankki on yrittäjien ykköspankki

Maakunnan yrittäjäväen pankkivalinnassa kärkipaikan ottaa kirkkaasti edellisvuosien malliin Osuuspankki. Ky-

selyyn osallistuneista yrityksistä 48 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä ensisijaisesti Osuuspankkia. Prosenttiosuus on lähes sama kuin viime vuonna.

Pankkikyselyn hopeatilalla on Nordea, jonka tileillä asioi ensisijaisesti runsas neljännes eli 27 prosenttia vastaajista. Nordean osuudessa on yhden prosenttiyksikön kasvu viime vuodesta. Pronssitilalla on Säästöpankki 12 prosentin osuudella.

Yrittäjien pankkikisan neljänneksi sijoittui tanskalainen Sampo. Sen on valinnut ykköspankikseen neljä yrittäjää sadasta. Kyselyssä yrittäjien pankkivalinnat jakautuivat kärjen jälkeen seuraavasti: muut pankit 3 prosenttia, Aktia 2 prosenttia, Handelsbanken 2 prosenttia ja Ålandsbanken 2 prosenttia vastaajista. Muut pankit -kohdan sisällä suosituimmat yrityspankit olivat Paikallisosuuspankit (koivunlehti) ja Tapiola.

3.5. Joka kolmannella palvelun laatu ratkaisee pankkivalinnan

Henkilökohtaisen palvelun laatu vaikuttaa eniten tilanteessa, jossa yrittäjä hakee itselleen ensisijaista pankkikumppania. Noin kolmannes eli 34 prosenttia vastaajista painotti pankkivalinnassaan palvelun ja sen laadun merkitystä. Palvelun laadun painottaminen on kuitenkin jonkin verran (4 prosenttiyksikköä) vähentynyt viime vuoden tasosta.

Kaksi seuraavaksi tärkeintä tekijää pankin valinnassa ovat pankin paikallisuus ja palvelun hinta. Paikallisuuden merkitys on noussut selvästi pankin valintaperusteena, koska sen osuus vuoden takaisesta on noussut 18 prosentista 22 prosenttiin. Viime vuoteen verrattuna hinnan merkitys valintakriteerinä on vähentynyt 1 prosenttiyksiköllä. Nyt hinta painoi vaakakupissa 17 prosentilla vastaajista.

Neljänneksi tärkein tekijä yrittäjän pankkisuhteen valinnassa on pankin vastuuhenkilön asiantuntemus. Tätä mieltä oli 12 prosenttia vastaajista.

Kansainvälisen finanssikriisin vaikutus näkyy vastauksissa selvästi. Vielä viime vuonna pankin vakavaraisuutta pidettiin lähes itsestään selvänä asiana, ja sitä painottikin vain 3 prosenttia vastaajista. Nyt sen merkitys on yli kaksinkertaistunut, kun 8 prosentilla vastaajista vakavaraisuus oli noussut ykköstekijäksi pankkivalinnassa.

Vastaavasti USA:sta alkanut rahoitusjärjestelmän kriisi korosti pankin paikallisuuden merkitystä ja pankin kansainvälisyyden merkitys väheni selvästi viime vuoden luvuista.

3.6. If, Lähivakuutus ja Pohjola yrittäjien suosiossa

Toista kertaa Maakuntaennusteen historiassa yrittäjiltä tiedusteltiin heidän käyttämää vakuutusyhtiötä. Kysymys kuului: ”Yrityksesi ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö?”. Tämän jälkeen annettiin kymmenen eri vaihtoehtoa.

Yritysten vahinkovakuuttamisen paalupaikalle Varsinais-Suomen yritysten keskuudessa nousi If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, jonka neljännes eli 25 prosenttia vastaajista ilmoitti ensisijaiseksi vahinkovakuutusyhtiökseen. Kakkoskilalle nousi Lähivakuutus, joka mittauksessa sai 21 prosentin osuuden. Kolmanneksi suosituin yrittäjien vahinkovakuuttaja on Pohjola. Sen osuus kyselyssä oli 18 prosenttia.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna If ja Pohjola ovat molemmat menettäneet yhden prosenttiyksikön verran osuudestaan. Sen sijaan Lähivakuutuksen siivu on vuodesta 2008 noussut kaksi prosenttiyksikköä. Toinen voittaja vakuutusrintamalla on Tapiola, joka osuus on kyselyn mukaan noussut 15 prosentista 17 prosenttiin.

Seuraavaksi merkittävin vahinkovakuutusyhtiö yrittäjille on Fennia, johon turvautuu noin joka kymmenes yritys (11 %). Tämän kärkeviisikon jälkeen osuudet kyselyssä jakautuivat seuraavasti: Veritas 3 %, Pohjantähti 2 %, Nordea Vahinkovakuutus 2 % ja Turva 1 %.

4. YRITTÄJÄT JA KUNTA

4.1. Maakunnan paras yrittäjyysilmapiiri edelleen Vakka-Suomessa

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa kysyttiin nyt neljännen kerran peräkkäin arvioita yrityksen sijaintikunnan yrittäjyysilmapiiristä. Selvityksen mukaan 60 prosenttia kaikista vastaajista piti oman kuntansa yrittäjyysilmapiiriä joko hyvänä tai erinomaisena. Ilmapiirin huonoutta valitti kuusi prosenttia kaikista vastaajista.

Seutukuntaakohtaisessa tarkastelussa kaksi aluetta erottuu positiivisesti muista ilmapiirin suhteen. Vakka-Suomessa yrittäjäilmapiiriä kehui 65 prosenttia vastaajista ja Salon seudulla vastaava luku oli 62 prosenttia.

Alimmat pluslukemat kirjattiin Loimaan seudulla, jossa ilmapiiriä kiitteli 51 prosenttia vastaajista ja yhdeksän prosenttia vastaajista piti tilannetta huonona. Loimaan seudun ohella Turunmaan saaristossa jäädään selvästi jälkeen maakunnan keskimääräisestä yrittäjyysilmapiiristä.

Turun seudulla yrittäjyysilmapiirissä on tapahtunut viime vuosina selvää kohentumista. Hyvän tai erinomaisen arvosanan Turun seudun kuntien yrittäjyysilmapiiristä antoi nyt jo 59 prosenttia vastaajista, kun vuosi sitten vastaava luku oli 57 prosenttia. Kahden vuoden aikana Turun seudun pluslukemat ovat parantuneet neljä prosenttiyksikköä. Moitteita antavien osuus oli kuusi prosenttia.

4.2. Paimio nousi kärkeen yrittäjyysilmapiirissä

Suurimmista kunnista yrittäjyysilmapiirivertailussa ykköspaikalle nousi tänä vuonna Paimio. Siellä yrittäjistä 84 prosenttia piti kaupungin ilmapiiriä yrittäjien kannalta joko hyvänä tai erinomaisena. Paimion luvussa on kasvua viime vuodesta peräti 16 prosenttiyksikköä. Paimion ykköstilaa himmentää hieman se, että kukaan vastaajista ei antanut kaupungille erinomaista arvosanaa, mutta toisaalta yksikään 32 paimiolaisyrityksestä ei antanut huonoa arvosanaa ilmapiiristä.

Kunnista kakkosena oli Uusikaupunki, jossa yrittäjyysilmapiiriä kiitteli 83 prosenttia vastaajista. Uudenkaupungin hopeatilaa kirkastaa mukavasti se, että erinomaisen arvosanan kaupungin yrittäjyysilmapiiristä antoi peräti 30 prosenttia vastaajista, joka oli kyselyn selvästi suurin määrä. Uudessakaupungissa myös vastaajia oli lähes tupla määrä (60 kpl) Paimioon verrattuna.

Kolmanneksi parhaat lukemat irtoavat Kaarinasta, jossa 82 prosenttia vastaajista kiittelee Kaarinan yrittäjyysilmapiiriä. Sijoituksella Kaarina on selvästi Turun naapurikunnista ykkönen.

Turun kaupungista kysymykseen vastasi 357 yrittäjää. Heistä 49 prosenttia piti Turun kaupungin yrittäjyysilmapiiriä vähintäänkin hyvänä. Kiitosluvussa on kasvua 3 prosenttiyksikköä. Suurempien paikkakuntien välisessä vertailussa Turku on nyt noussut jumbotilalta kolme pykälää ylöspäin.

Kyselyssä eniten huonoja arvosanoja annettiin Laitilan yrittäjyysilmapiiristä, jossa joka viides valitti tilannetta. Seuraavaksi eniten moitteita ilmapiiristä jaettiin Naan-

talissa (12 %) sekä Turussa, Loimaalla ja Salossa (7 %). Yrittäjyysilmapiirin pluspisteissä maakunnan häntäpään jäävät Länsi-Turunmaa ja Loimaa.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna suurimmat parantajat ovat Lieto (18 prosenttiyksikköä) ja Paimio (16 prosenttiyksikköä). Yrittäjyysilmapiirin laskua on tapahtunut eniten Raisiossa (6 prosenttiyksikköä).

Yrittäjien arviot oman kunnan yrittäjyysilmapiiristä:

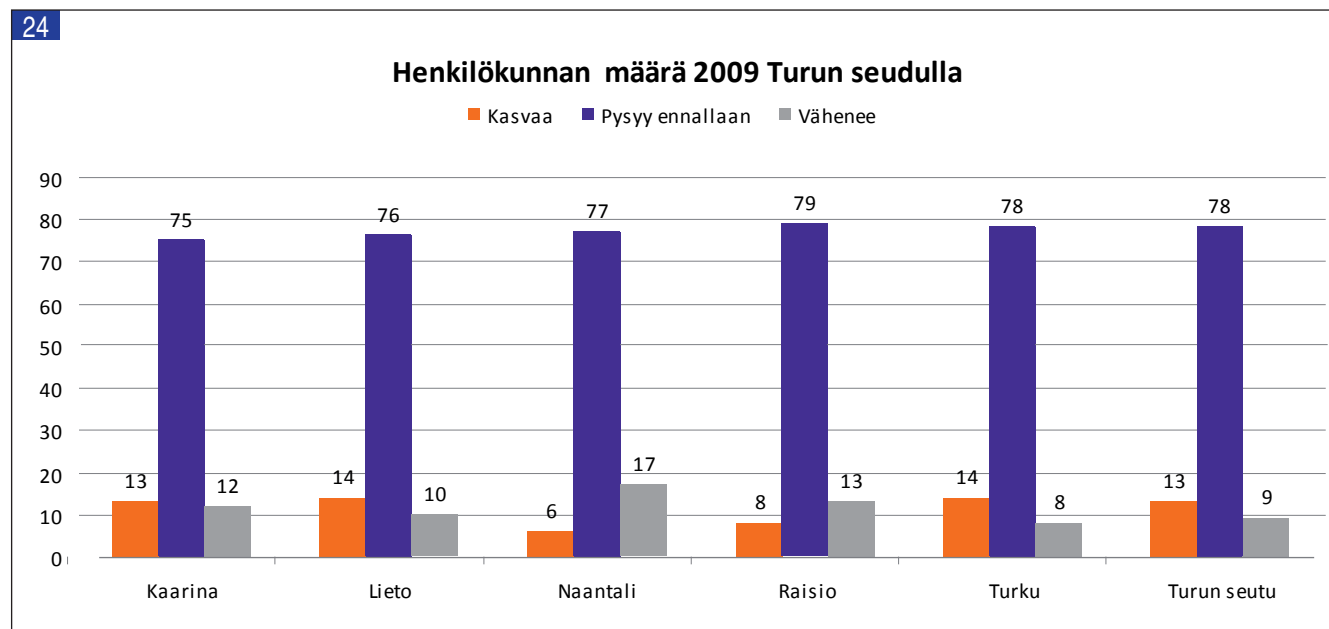
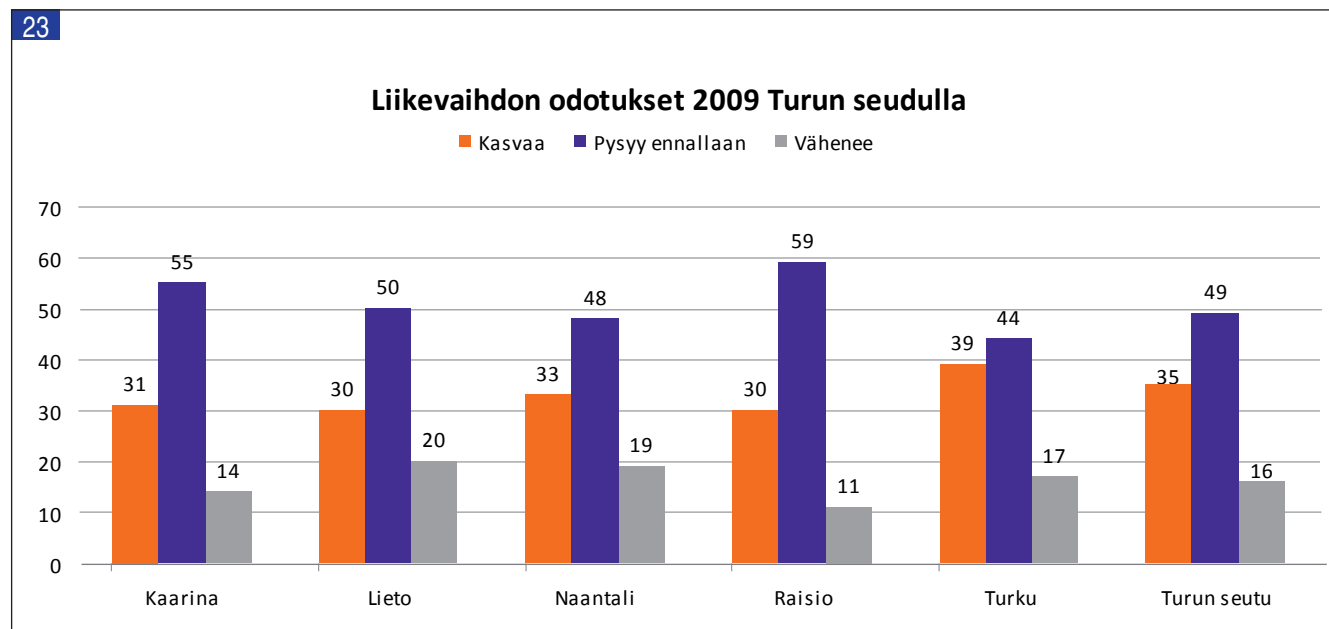
	Hyvä tai erinomainen
1. Paimio	84 %
2. Uusikaupunki	83 %
3. Kaarina	82 %
4. Lieto	76 %
5. Mynämäki	70 %
6. Raisio	68 %
7. Salo	62 %
8. Somero	61 %
9. Naantali	52 %
10. Turku	49 %
11. Laitila	47 %
12. Länsi-Turunmaa	44 %
13. Loimaa	44 %

4.3. Kunnan ja yrittäjien yhteistyössä kitkaa eniten Turun ja Loimaan seuduilla

Maakuntaennusteessa selvitettiin nyt seitsemännen kerran kuntien ja yritysten välistä yhteistyötä. Kaikista vastaajista 43 prosenttia piti yhteistyökuvioita oman kuntansa kanssa vähintäänkin hyvänä. Yhteistyön huonoutta valitti keskimäärin 14 prosenttia vastaajista.

Seutukuntaakohtaisessa vertailussa parhaat arvosanat sai edellisvuosien tapaan Vakka-Suomi. Siellä 55 prosenttia

Tuloksia Turun alueelta

alueen yrittäjistä piti yhteistyötä oman kunnan kanssa joko hyvänä tai erinomaisena. Toinen yhteistyöstä kiitelly alue on Salon seutu, jossa myönteistä palautetta antoi 47 prosenttia vastaajista.

Kunnan ja yrittäjien yhteistyön toimivuudesta jaettiin vähiten kiitoksia Turun seudulla, jossa kuntayhteistyön kehujia oli 39 prosenttia seudun yrityksistä. Luvussa on kuitenkin kahden prosenttiyksikön parannus vuoden takaisesta tilanteesta.

Yhteistyön vähäisyyden purnaajia oli eniten Loimaan seudulla, jossa lähes joka viides yritys (19 %) koki tilanteen huonoksi. Tilanne oli yhtä huono myös viime vuonna.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna suurimmat muutokset ovat tapahtuneet Turunmaan saaristossa. Valittajien määrä on saaristossa laskenut 8 prosenttiyksikköä, mutta samalla kiittäjien osuus on tippunut 46 prosentista 41 prosenttiin.

Turun kaupungissa toimivista yrityksistä 30 prosenttia koki, että Turun ja yrittäjien välillä yhteistyö toimii joko hyvin tai erinomaisesti. Vuosi sitten Turun kaupungin kanssa tehtävää yhteistyötä kiitteli 27 prosenttia vastaajista, joten parannusta on kertynyt kolme prosenttiyksikköä.

Yhteistyön huonoutta moitittiin eniten Naantalissa (22 %), Laitilassa (20 %) ja kolmanneksi eniten Turussa (17 %).

Koko maakunnassa parhaat arviot kunnan ja yrittäjien välisestä yhteistyöstä annettiin Uudessakaupungissa. Siellä 71 prosenttia vastaajista piti yhteistyötä joko hyvänä tai erinomaisena. Uudenkaupungin jälkeen seuraavaksi eniten kuntayhteistyöstä kiiteltiin Kaarinassa (59 %), Paimiossa (59 %) ja Mynämäellä (57 %).

4.4. Vakka-Suomessa ja Loimaan seudulla paras saatavuus toimitilojen suhteen

Toimitilojen ja tonttien saatavuudessa yli puolet (54 %) maakunnan yrittäjistä pitää tilannetta vähintäänkin hyvänä ja 9 prosenttia huonona. Hyvän tai erinomaisen arvosanan antajien osuus on noussut viime vuodesta kaksi prosenttiyksikköä.

Yritystonttien ja liike-elämän toimitilojen osalta parhaat edellytykset löytyvät Vakka-Suomesta ja Loimaan seudulta, joissa molemmissa 62 prosenttia vastaajista kiitteli niiden saatavuutta. Vakka-Suomen lukuja parantaa vielä se, että tilanteen huonoutta valitti vain viisi prosenttia vastaajista.

Eniten sapiskaa toimitilakysymyksen heikosta hoidosta annettiin Turunmaan saaristossa, jossa yli neljännes (26 %) valitti asiaa. Myös kehujien määrä (42 %) oli saaristossa omalla alhaisella tasollaan. Suurimmista paikkakunnista erityisesti Somerolla valitettiin runsaasti (18 %) toimitilasioista.

Turun seudulla vastaukset noudattivat melko pitkälle maakunnan keskiarvolukuja. Turun seudulla noin puolet eli 52 prosenttia kiitteli toimitilatilannetta.

4.5. Turunmaan peruspalveluja kehutaan

Yrittäjät ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä oman kuntansa peruspalveluihin. 59 prosenttia vastaajista piti oman kuntansa peruspalvelujen tasoa vähintäänkin hyvänä. Luvussa on kasvua yksi prosenttiyksikkö edellisvuodesta. Vain neljä prosenttia vastaajista piti oman kuntansa palveluja huonona.

Seutukuntien välisessä vertailussa parhaiten peruspalvelut näyttävät olevan kunnossa Turunmaan saaristossa, jossa 69 prosenttia piti oman kunnan peruspalveluja joko hyvänä tai erinomaisena. Toiseksi parhaat lukemat saadaan Salon seudulta, jossa 65 prosenttia vastaajista kiittelee peruspalvelujen toimivuutta.

Heikoimmat lukemat kerättiin Turun seudulta, jossa muita seutukuntia vähemmän annettiin pluspisteitä (53 %) peruspalveluista.

5. ENERGIAN HINTA

5.1. Energian hinta vaikutti kielteisesti yritystoimintaan

Varsinais-Suomen yrittäjiltä tiedusteltiin näkemyksiä energian hinnan vaikutuksista yritysten toimintaan. Selvä enemmistö eli 65 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kallistunut energian hinta vaikuttaa toimintaan kielteisesti joko paljon tai ainakin vähän. Viidennes oli sitä mieltä, että hintava polttoneste tai sähkö vaikeuttaa yrityksen toimintaa jo huomattavan paljon.

Vastaajista 31 prosenttia koki, että kohonneilla energiakustannuksilla ei ole kielteisiä vaikutuksia yrityksen toimintaan. Neljä prosenttia vastaajista ei osannut ottaa kantaa kysymykseen.

Kyselyn ajankohtana polttonesteiden hinnat olivat Suomessa vielä melko korkealla tasolla. Toimialoista eniten kalliista energiakustannuksista kärsivät luonnollisesti maatalous ja kuljetusala, joissa molemmissa noin puolet vastaajista koki hinnalla olevan paljon kielteisiä vaikutuksia. Myös teollisuusalan yrityksissä purnattiin energian korkeaa hintaa.

5.2. Neljännes yrityksistä säästää energiaa

Kohonneet energiakustannukset eivät jättäneet Varsinais-Suomen yrityksiä toimettomaksi. Lähes joka neljäs eli 24 prosenttia yrityksistä ilmoitti nyt säästävänsä energiaa mahdollisuuksiensa mukaan. Energian säästötoimet olivat erityisesti maatalouden, kuljetusyritysten ja kaupan alan liikkeiden suosiossa.

Noin 6 prosenttia vastaajista suunnitteli oman energia- ja lämmitysjärjestelmän uudistamista. Yrittäjistä 5 prosenttia oli jo ehtinyt investoida uusiin energia- ja lämmitysjärjestelmiin. Saman verran kyselyssä oli yrityksiä, jotka olivat vaihtaneet sähkön myyjää energian kallistumisen vuoksi.

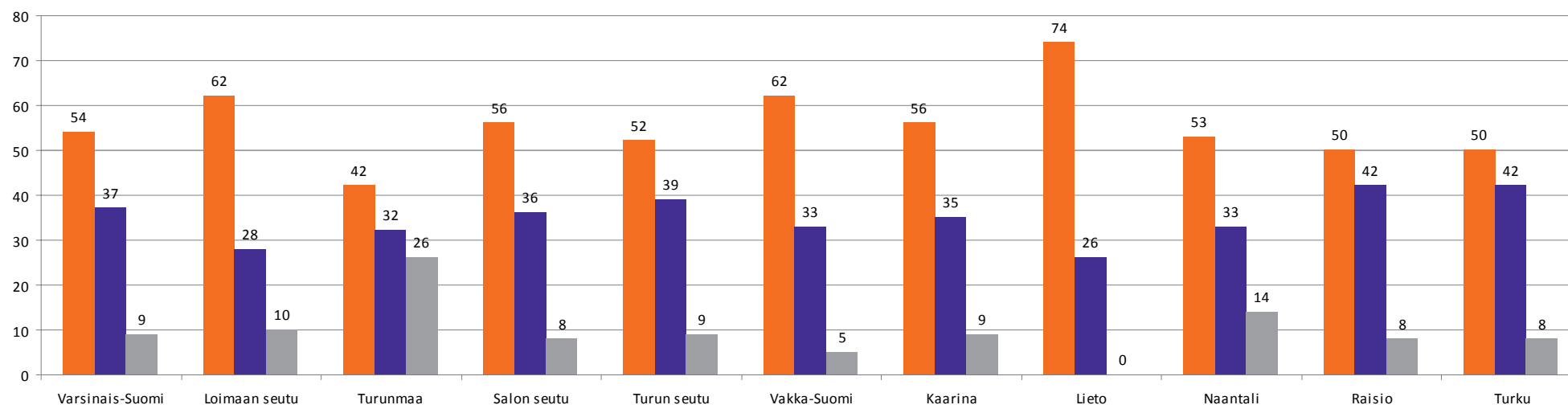
Vastaajista enemmistö eli 60 prosenttia ei ollut tehnyt energialaskun suhteen mitään, vaan jatkanut toimintaansa kuten tähänkin saakka.

Uusia energia- ja lämmitysalan investointeja on tehty runsaasti maataloudessa, jossa 16 prosenttia vastaajista ilmoitti toimineensa näin. Eniten suunnitelmia tulevista energijärjestelmäkorojauksista oli teollisuudessa, jossa 15 prosenttia yrityksistä viritteli omaa energiaremonttia.

25

Yritysten toimitilojen ja tonttien saatavuus omassa kunnassa 2009

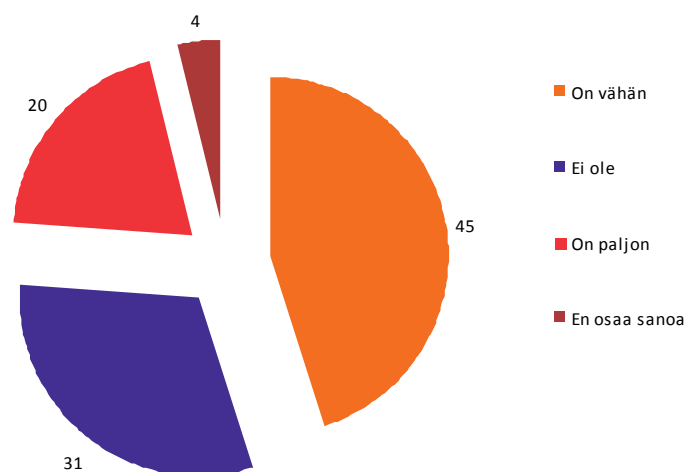
Erinomainen tai hyvä Tydyttävä Huono

Energian hinnan vaikutus yritystoimintaan

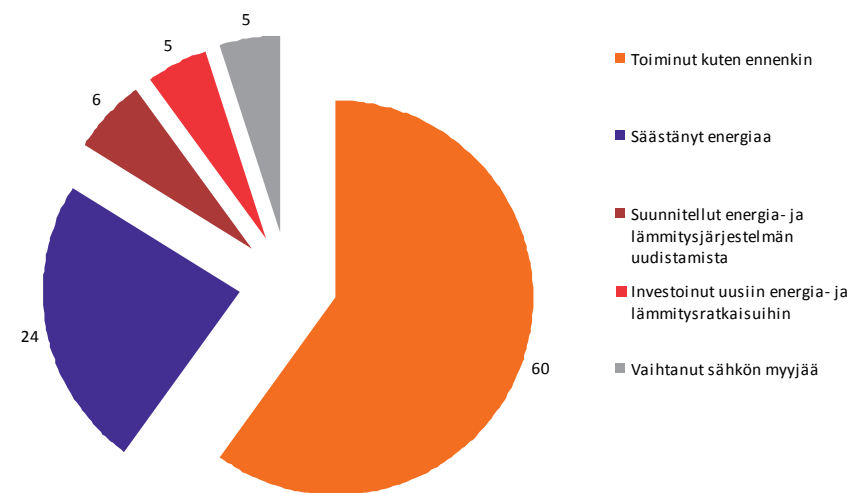
26

Onko energian kallistunut hinta vaikuttanut yrityksen toimintaan kielteisesti ?

27

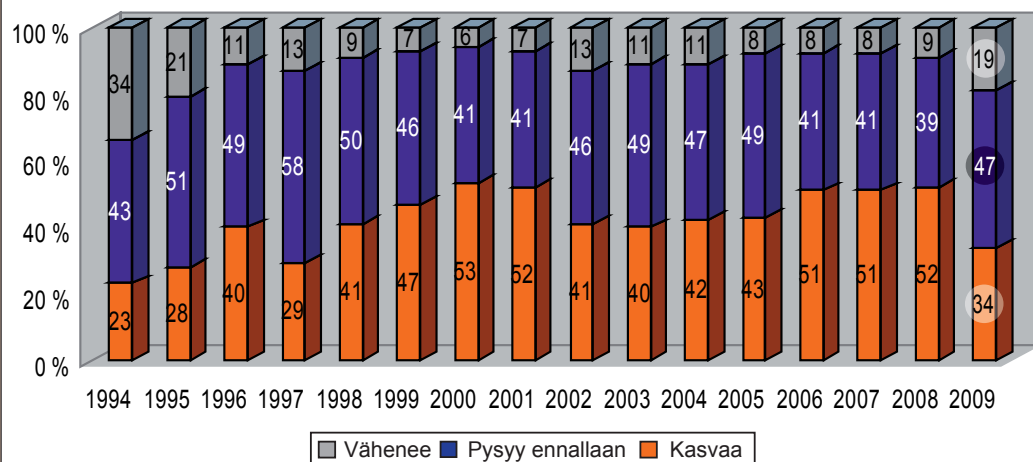
Energian hintakehityksen takia yritys on ?

Varsinaissuomalaisten yritysten kehitysodotukset vuosina 1994 - 2009

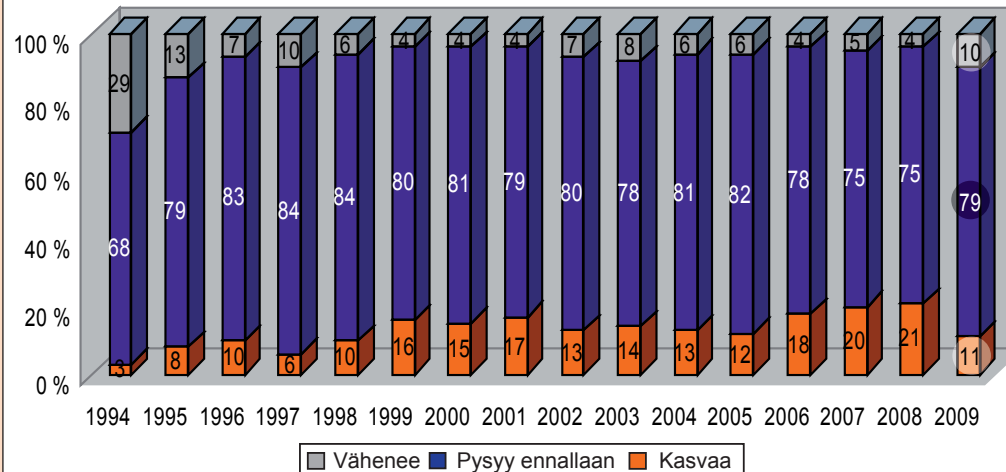
28

Liikevaihdon odotukset vuosille 1994 - 2009

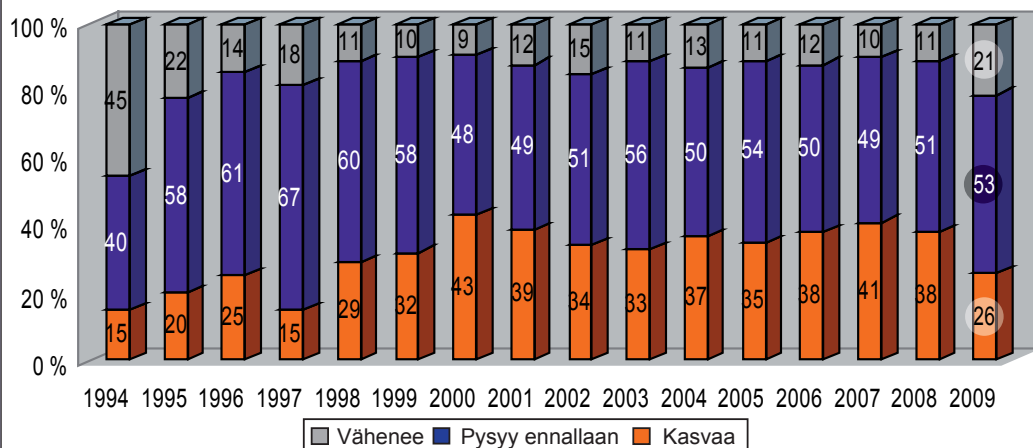
30

Arvio henkilökunnan määrästä 1994 - 2009

29

Kannattavuuden odotukset 1994 - 2009

31

Arvio investointien määrästä 1995 - 2009

